

PREDLOG

DOPUNE MEĐUNARODNOG SPORAZUMA IZMEĐU EVROPSKE UNIJE I CRNE GORE O UČEŠĆU CRNE GORE U PROGRAMU UNIJE "DIGITALNA EVROPA" ZA PERIOD 2021-2027.

1. UVODNE NAPOMENE

U okviru dugoročnog budžeta Evropske unije za period 2021-2027, Evropska komisija je predložila novi program "Digitalna Evropa" ("Digital Europe"), za izgradnju digitalnih kapaciteta i infrastrukture, te podršku digitalnom jedinstvenom tržištu.

Program je dio višegodišnjeg finansijskog okvira za period od 2021. do 2027. godine, sa planiranim ukupnim budžetom od 7,5 milijardi eura. Ovaj program ima za cilj da ubrza ekonomski oporavak i oblikuje digitalnu transformaciju evropskog društva i privrede, donoseći koristi svima.

Program "Digitalna Evropa" će obezbijediti strateško finansiranje, kao odgovor na konkretne izazove, podržavajući projekte u pet ključnih oblasti: Napredne digitalne vještine (advanced digital skills), Računarstvo visokih performansi (high-performance computing), Vještačka inteligencija (artificial intelligence), Primjena i najbolja upotreba digitalnih kapaciteta i interoperabilnosti u privredi i za građane, uključujući i digitalne inovativne hub-ove (ensuring a wide use of digital technologies across the economy and society, including through Digital Innovation Hubs) i Sajber bezbjednost (cybersecurity).

Program "Digitalna evropa" je otvoren i za pridružene zemlje, države kandidate za članstvo (Crna Gora) i potencijalne kandidate – u skladu sa opštim principima i opštim uslovima i odredbama za učešće tih zemalja u programima Unije utvrđenim u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Savjeta za pridruživanje ili u sličnim sporazumima i u skladu sa posebnim uslovima utvrđenim u sporazumima između Unije i tih zemalja. Zemlje Zapadnog Balkana imaju mogućnost da se pridruže svim djelovima programa osim segmentu sajber bezbjednosti.

Prepoznate ciljne grupe koje mogu biti korisnici ovog programa su prije svega javne institucije, digitalna i inovaciona zajednica, ali isto tako akademska i biznis zajednica, zatim istraživački centri, NVO sektor itd.

Pristupanje programu će omogućiti zainteresovanim stranama učešće u projektima koji se finansiraju iz programa. Pored ovoga, aktivnom participacijom u programu, Crna Gora će biti u mogućnosti da u određenoj mjeri daje predloge na dalji razvoj programa, godišnje radne programe i sl.

2. TOK PREGOVORA

Crna Gora je blagovremeno iskazala interesovanje za učešće u programu, imajući u vidu značaj učešća.

Ministarstvo javne uprave započelo je proces pristupanja Crne Gore programu Evropske unije "Digitalna Evropa" za period 2021-2027. U te svrhe, Vlada Crna Gora je 13. oktobra 2022.

godine usvojila Informaciju o procesu pristupanja Crne Gore Programu "Digitalna Evropa" ("Digital Europe"), gdje je definisana procedura pristupanja ovom programu.

Uslov za učešće u ovom programu je potpisivanje Sporazuma o pristupanju programu unije "Digitalna evropa" između Evropske unije i Crne Gore.

U sporazumu, koji je u principu tipski, su definisana osnovna načela saradnje, djelovi programa kojima se pristupa, kao i iznos godišnje članarine za učešće u programu.

Godišnja članarina se izračunava na osnovu bruto nacionalnog dohotka Crne Gore, Evropske unije i budžeta programa. Potrebno je obezbjeđivanje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore. Početni operativni doprinos za Crnu Goru će iznositi 75.000 eur. U skladu sa standardnom procedurom učešća u programima unije, moguće je da se 50% članarine plati iz IPA sredstava.

Neophodna finansijska sredstva su planirana u budžetu Crne Gore za narednu fiskalnu godinu i to na potrošačkoj jedinici Ministarstvo javne uprave, na potprogramu Informaciono društvo ,Aktivnost eUprava, na budžetskoj poziciji-Kontribucije za članstvo u domaćim i međunarodnim organizacijama u iznosu od 100.000,00 EUR-a.

Učešće Crne Gore ili crnogorskih pravnih lica u programu Digitalna Evropa zavisice od toga da Crna Gora finansijski doprinosi programu i povezanim troškovima upravljanja, izvršenja i rada u okviru opšteg budžeta Evropske unije.

U proteklom periodu Ministarstvo javne uprave formiralo je pregovarački tim i koordiniralo procesom pregovora. Pregovarački tim je u aktivnoj email komunikaciji pregovarao sa predstavnicima Generalnog direktorata Evropske komisije za komunikacione mreže, tehnologiju i sadržaj (DG CONNECT) i usaglasio nacrt teksta Sporazuma između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije.

Proces pregovaranja je završen u decembru 2022. godine, nakon čega je Vlada Crne Gore 22. decembra 2022. godine usvojila Izvještaj o završnim pregovorima o zaključivanju Međunarodnog sporazuma između Evropske unije i Crne Gore o učešću Crne Gore u programu Unije Program "Digitalna Evropa" za period 2021-2027, prihvatila Međunarodni sporazum o učešću Crne Gore u programu "Digitalna Evropa" i ovlastila ministra javne uprave, mr Marasha Dukaja, da, u ime Crne Gore potpiše Sporazum.

3. DOPUNA MEĐUNARODNOG SPORAZUMA

Shodno ranije navedenom, uslov za učešće u ovom programu je potpisivanje Sporazuma o pristupanju programu između Evropske unije i Crne Gore. U sporazumu, koji je u principu tipski, su definisana osnovna načela saradnje, djelovi programa kojima se pristupa, kao i iznos godišnje članarine za učešće u programu.

Nakon završetka procesa pregovora, u međuvremenu je došlo do određenih izmjena u tekstu Sporazuma. Naime, praksa je da Evropska komisija prevede Sporazum na crnogorski jezik, pri čemu su engleski i crnogorski tekst jednako vjerodostojni. S obzirom na uvećani obim posla prevodilačke službe Evropske komisije i potencijalno odlaganje potpisivanja Sporazuma za određeni vremenski period, crnogorska strana se ponudila da sa engleskog prevede Sporazum na crnogorski jezik, što je Evropska komisija prihvatila i saglasila se sa istim.

Tokom naknadnih konsultacija, a usled gore pomenutih okolnosti, Evropska komisija je zastražila da se unesu određene izmjene u tekstu Sporazuma, koje ne mijenjaju suštinu

Sporazuma, već su tehničke prirode i odnose se na to da u slučaju bilo kakvog odstupanja u tumačenju teksta Sporazuma, tekst na engleskom jeziku će imati prednost.

Ministarstvo javne uprave je pristupilo zatraženim izmjenama teksta Sporazuma, nakon čega je Predlog dopune Sporazuma dobio pozitivno mišljenje Ministarstva vanjskih poslova.

MEĐUNARODNI SPORAZUM

između Evropske unije, sa jedne strane i Crne Gore, sa druge strane, o učešću Crne Gore u programu Unije Digitalna Evropa za period 2021-2027.

Evropska komisija (u daljem tekstu „Komisija“), u ime Evropske unije,
sa jedne strane,

i

Vlada Crne Gore (u daljem tekstu „Crna Gora“), u ime Crne Gore
sa druge strane,
u daljem tekstu „Strane“

IMAJUĆI U VIDU Protokol 8 uz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i država članica, s jedne strane, i Crne Gore s druge strane, o opštim principima za učešće Crne Gore u programima Zajednice (u daljem tekstu „Protokol“)¹, predviđa da će se konkretni uslovi u vezi sa učešćem Crne Gore u svakom pojedinom programu, a posebno finansijski doprinos koji se treba dati, utvrditi sporazumom, u formi Memoranduma o razumijevanju² između Komisije, koja nastupa u ime Zajednice i Crne Gore;

BUDUĆI DA je program Evropske unije - Digitalna Evropa uspostavljen Uredbom (EU) 2021/694 Evropskog parlamenta i Savjeta³ (u daljem tekstu „Uredba (EU) 2021/694“);

BUDUĆI DA posebne odredbe i uslovi pridruživanja treba da budu utvrđeni međunarodnim sporazumom između Evropske unije i pridružene zemlje;

PREPOZNAJUĆI opšte principe utvrđene u Uredbi (EU) 2021/694;

UZIMAJUĆI U OBZIR napore Evropske unije da predvodi odgovor, na način što će udružiti snage sa međunarodnim partnerima, u cilju suočavanja sa globalnim izazovima, u skladu sa planom akcije za ljude, planetu i prosperitet u Agendi Ujedinjenih nacija „Transformisanje našeg svijeta: Agenda za održivi razvoj 2030.“, i ISTIČUĆI da digitalna transformacija naše privrede i društva, nudeći ogromne mogućnosti za razvoj i radna mjesta, može doprinijeti zelenoj tranziciji i našoj globalnoj konkurentnosti, i može poboljšati kreativnu i kulturnu raznolikost;

---

¹ SL L 108, 29.4.2010, str. 1.

² Ovaj međunarodni sporazum čini i ima ista pravna dejstva kao Memorandum o razumevanju naveden u okviru Protokola o uslovima i odredbama za učešće u programima Zajednice.

³ Uredba (EU) 2021/694 Evropskog parlamenta i Saveta od 29. aprila 2021. o uspostavljanju programa Digitalna Evropa i stavljanju van snage Odluke (EU) 2015/2240 (Tekst od značaja za EGP) (SL L 166, 11.5.2021, str. 1–34)

ISTIČUJUĆI potrebu za pravednom digitalnom tranzicijom usredsređenom na čovjeka u vezi sa primjenom novih digitalnih tehnologija u privredi i društvu, nastoji da ojača svoju javnu podršku.

PREPOZNAJUĆI suštinsku ulogu digitalnih infrastruktura za dvostruke tranzicije i digitalno vođstvo Unije u oblastima računarstva visokih performansi; vještačke inteligencije, Cloud-Edge računarstva i prostora zapodatake; i sajber bezbjednosti;

PREPOZNAJUĆI potrebu za razvojem naprednih digitalnih vještina za rad i optimalno korišćenje budućih digitalnih kapaciteta, kao i za vođenje digitalne transformacije preduzeća i javnih usluga u svim sektorima privrede;

ISTIČUJUĆI centralnu ulogu u implementaciji Programa Digitalna Evropa, koja se pripisuje mreži evropskih centara za digitalne inovacije, koji će djelovati kao fasilitatori za spajanje industrija, preduzeća i javnih uprava, kojima su potrebna nova tehnološka rješenja, sa preduzećima, posebno novim – start up preduzećima i malim i srednjim preduzećima, koja imaju digitalna rješenja spremna za tržište u državama članicama i partnerskim zemljama učesnicama;

POTVRĐUJUĆI da takav transformativni razvoj zahtijeva rad sa međunarodnim partnerima Unije u najvećoj transparentnosti, zasnovanoj na zajedničkim ciljevima i vrijednostima, istovremeno štiteći bezbjednosne interese Unije;

TRAŽEĆI da se uspostavi uzajamno korisna saradnja u cilju jačanja i podrške uvođenju pouzdanih i sigurnih digitalnih kapaciteta u Uniji u računarstvu visokih performansi; vještačkoj inteligenciji, Cloud-Edge računarstvu i prostorima za podatke; sajber bezbjednosti; naprednim digitalnim vještinama i primjeni i najboljoj upotrebi digitalnih kapaciteta i interoperabilnosti, i olakšavanju prihvatanja, kao i primjene i pristupačnosti digitalnih rješenja sa stranama;

PREPOZNAJUĆI da bi uzajamno učešće u programima za digitalnu implementaciju trebalo da obezbijedi obostranu korist stranama, istovremeno obezbjeđujući visok nivo zaštite osnovnih prava (uključujući zaštitu podataka i digitalnih prava), kao zaštite etičkih standarda i istovremeno priznajući da strane zadržavaju svoje pravo da ograniče ili uslovljavaju učešće u određenim akcijama na osnovu propisno opravdanih bezbjednosnih razloga;

PREPOZNAJUĆI značaj obezbjeđivanja povećane otpornosti digitalnih lanaca snabdijevanja i pružanja globalnih rješenja za strane;

UZIMAJUĆI U OBZIR zajedničke ciljeve, vrijednosti i snažne veze strana u oblasti digitalnih tehnologija, i prepoznajući zajedničku želju strana da dalje razvijaju, jačaju, stimulišu i proširuju svoje odnose i saradnju u njima;

USAGLASILI SU SE O SLJEDEĆEM :

Član 1

Djelokrug udruženja

1. **Crna Gora** će učestvovati kao pridružena država i doprinijeti specifičnim ciljevima 1 (računarstvo visokih performansi - RVP (eng - HPC)), 2 (vještačka inteligencija), 4 (napredne digitalne vještine) i 5 (primjena i najbolja upotreba digitalnih kapaciteta i interoperabilnosti) programa Digitalna Evropa iz člana 3 Uredbe (EU) 2021/694, u najnovijoj verziji.

Član 2

Uslovi učešća u Programu Digitalna Evropa

1. **Crna Gora** će učestvovati u Programu Digitalna Evropa u skladu sa uslovima utvrđenim Protokolom i pod uslovima i odredbama utvrđenim u ovom sporazumu, u pravnom aktu iz člana 1 ovog Sporazuma, kao i u svim drugim pravilima koja se odnose na sprovođenje Programa Digitalna Evropa, u najnovijoj verziji.
2. Ukoliko nije drugačije određeno uslovima iz stava 1 ovog člana, uključujući i primjenu člana 12 stav 6 Uredbe (EU) 2021/694, pravna lica osnovana u Crnoj Gori mogu učestvovati u akcijama programa Digitalna Evropa, pod uslovima jednakim onima koji se primjenjuju na pravna lica osnovana u Evropskoj uniji, uključujući poštovanje restriktivnih mjera Evropske unije⁴.
3. Prije nego što donese odluku o tome da li pravna lica osnovana u Crnoj Gori imaju pravo da učestvuju u akciji koja se odnosi na bezbjednost Evropske unije u skladu sa članom 12 (6) Uredbe (EU) 2021/694, Komisija može zatražiti određene informacije ili uvjeravanja, kao što su:
  - a) informacije da li je pravnim licima osnovanim u Evropskoj uniji dat ili će biti odobren recipročan pristup postojećim i planiranim programima, projektima ili akcijama **Crne Gore**, koji su ekvivalentni predmetnim aktivnostima u vezi Digitalne Evrope,
  - b) informacije da li **Crna Gora** ima uspostavljen nacionalni mehanizam za skrining investicija i uvjeravanja da će organi Crne Gore izvještavati i konsultovati Komisiju o svim mogućim slučajevima kada su, primjenom takvog mehanizma, saznali za planirano strano ulaganje/preuzimanje od strane subjekta osnovanog ili kontrolisanog van **Crne Gore**, crnogorskog pravnog lica koje je dobilo finansiranje iz programa Digitalna Evropa za aktivnosti koje se odnose na bezbjednost Evropske unije. Pod uslovom da Komisija dostavi **Crnoj Gori** spisak relevantnih pravnih lica, osnovanih u **Crnoj Gori** nakon potpisivanja ugovora o dodjeli grantu sa ovim subjektima, i

---

⁴ Restriktivne mjere EU se donose u skladu sa Ugovorom o Evropskoj uniji ili Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije.

- c) uvjeravanja da nijedan od rezultata, tehnologija, usluga i proizvoda razvijenih u okviru predmetnih aktivnosti od strane subjekata osnovanih u **Crnoj Gori**, neće biti predmet ograničenja njihovog izvoza u države članice EU, tokom akcije i četiri godine nakon završetka akcije. **Crna Gora** će dijeliti ažurnu listu subjekata nacionalnih izvoznih ograničenja na godišnjem nivou, tokom akcije i četiri godine nakon završetka akcije.
4. Kada uslovi poziva ograničavaju učešće u nekoj aktivnosti iz razloga vezanih za bezbjednost Unije u skladu sa članom 12(6) Uredbe (EU) 2021/694, Komisija može zatražiti konkretne informacije ili uvjeravanja od Crne Gore, kako bi procijenila adekvatnost garancija datih od strane relevantnih subjekata, kako njihovo učešće u akcijama ne bi negativno uticalo na bezbjednost Unije.
  5. Kada Evropska unija sprovodi program Digitalna Evropa primjenom članova 185 i 187 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, **Crna Gora** i **crnogorska** pravna lica mogu učestvovati u pravnim strukturama stvorenim prema tim odredbama, u skladu sa pravnim aktima Evropske unije, koji su usvojeni ili će biti usvojeni u cilju uspostavljanja tih pravnih struktura.
  6. **Crna Gora** će preduzeti sve potrebne mjere, po potrebi, da obezbijedi da roba i usluge, kupljene u **Crnoj Gori** ili uvezene u **Crnu Goru**, koje se djelimično ili u potpunosti finansiraju u skladu sa ugovorima o grantu i/ili ugovorima zaključenim za realizaciju aktivnosti u skladu sa ovim sporazumom, budu oslobođeni plaćanja carina, uvoznih dažbina i drugih fiskalnih dažbina, uključujući PDV, koji se primjenjuju u **Crnoj Gori**.
  7. Predstavnici **Crne Gore** imaju pravo da učestvuju kao posmatrači u odboru iz člana 31 Uredbe (EU) 2021/694, bez prava glasa i za tačke koje se tiču **Crne Gore**. Oni neće imati pravo da učestvuju u aktivnostima u okviru specifičnih ciljeva (SC) sa kojima nisu povezani.
  8. Putni troškovi i dnevnice predstavnika i eksperata **Crne Gore** povezani s učešćem u svojstvu posmatrača u radu odbora iz člana 31 Uredbe 2021/694, odnosno na drugim sastancima u vezi sa implementacijom Programa Digitalna Evropa, nadoknađuje Evropska unija po istoj osnovi i u skladu sa procedurama koje su na snazi za predstavnike država članica Evropske unije.

Član 3

Finansijski doprinos

1. Učešće **Crne Gore** ili **crnogorskih** pravnih lica u programu Digitalna Evropa zavisice od toga da **Crna Gora** finansijski doprinosi programu i povezanim troškovima upravljanja, izvršenja i rada u okviru opšteg budžeta Evropske unije (u daljem tekstu „budžet Unije“).

2. Finansijski doprinos će se sastojati od:
  - a) Operativnog doprinosa; i
  - b) Naknade za učešće.
3. Finansijski doprinos će biti u obliku jednokratne godišnje uplate, sa dospijecom naplate najkasnije u julu.
4. Operativni doprinos obuhvata operativne troškove i troškove za podršku programu i biće dodatni kako u aprocijacijama za obaveze tako i za plaćanja uz iznose unesene u budžet Unije, koji je definitivno usvojen za program Digitalna Evropa.
5. Početni operativni doprinos zasniva se na ključu doprinosa, definisanom kao odnos bruto domaćeg proizvoda (BDP) **Crne Gore** po tržišnim cijenama, prema BDP-u Evropske unije po tržišnim cijenama. BDP po tržišnim cijenama koji će se primjenjivati, određuju posebne službe Komisije, na osnovu najnovijih statističkih podataka dostupnih za proračun budžeta u godini koja prethodi godini u kojoj dospijeva godišnja isplata.

Prilagođavanja ovog ključa doprinosa su navedena u Aneksu I.

6. Početni operativni doprinos izračunava se primjenom ključa doprinosa, kako je prilagođen, na početna izdvajanja za obaveze unesena u budžet Unije koji je definitivno usvojen za primjenjivu godinu za finansiranje programa Digitalna Evropa,
7. Naknada za učešće iznosiće 4% godišnjeg početnog operativnog doprinosa izračunatog u skladu sa stavovima 5 i 6 ovog člana i postepeno će se uvoditi kako je navedeno u Aneksu I. Naknada za učešće neće biti predmet retroaktivnih prilagođavanja ili ispravki.
8. Evropska unija će **Crnoj Gori** obezbijediti informacije u vezi sa njenim finansijskim učešćem koje su uključene u informacije o budžetu, računovodstvu, učinku i evaluaciji koje se dostavljaju budžetskim organima Evropske unije i organima za otpuštanje u vezi sa programom Digitalna Evropa. Te informacije će biti pružene uzimajući u obzir pravila o povjerljivosti i zaštiti podataka Evropske unije i Crne Gore i ne dovode u pitanje informacije koje Crna Gora ima pravo da dobije prema Aneksu III.
9. Svi doprinosi Crne Gore ili uplate iz Evropske unije, kao i obračun iznosa dospjelih ili koji će biti primljeni, vrše se u eurima.

Član 4 **Reciprocitet**

1. Pravna lica osnovana u Evropskoj uniji mogu učestvovati u programima, projektima i akcijama **Crne Gore** koji su ekvivalentni programu Digitalna Evropa, u skladu sa **crnogorskim** zakonodavstvom.
2. Nepotpuna lista ekvivalentnih programa, projekata i akcija **Crne Gore** data je u Aneksu II.

Finansiranje pravnih lica osnovanih u Evropskoj uniji od strane Crne Gore, podliježe crnogorskom zakonodavstvu, kojim se uređuju aktivnosti na razvoju programa, projekata i akcija. Tamo gdje finansiranje nije obezbijeđeno, pravna lica osnovana u Evropskoj uniji mogu učestvovati sopstvenim sredstvima.

Član 5

Monitoring, evaluacija i izvještavanje

1. Ne dovodeći u pitanje odgovornosti Komisije, Evropske kancelarije za borbu protiv prevara (OLAF) i Revizorskog suda Evropske unije u vezi sa praćenjem i evaluacijom Programa Digitalna Evropa, učešće **Crne Gore** u tom Programu biće kontinuirano praćeno na partnerskoj osnovi uključujući Komisiju i **Crnu Goru**.
2. Pravila koja se tiču jasnog finansijskog upravljanja, uključujući finansijsku kontrolu, oporavak i druge mjere protiv prevara u vezi sa finansiranjem Evropske unije, u skladu sa ovim sporazumom, utvrđena su u Aneksu III.

Član 6

Završne odredbe

1. Ovaj sporazum stupa na snagu na dan kada strane izvijeste jedna drugu o završetku svojih internih procedura neophodnih za tu svrhu.
2. Ovaj sporazum će se primjenjivati od 1. januara 2023. Ostaće na snazi onoliko dugo koliko je potrebno da se kompletiraju svi projekti i akcije koje se finansiraju iz programa Digitalna Evropa, sve radnje neophodne za zaštitu finansijskih interesa Evropske unije i sve finansijske obaveze koje proizilaze iz implementacije ovog sporazuma između strana treba da budu do kraja ispunjene.
3. Evropska unija i **Crna Gora** mogu primjenjivati ovaj sporazum privremeno, u skladu sa svojim internim procedurama i zakonodavstvom. Privremena primjena počinje na dan kada strane obavijeste jedna drugu o završetku svojih internih procedura neophodnih za tu svrhu.
4. Ukoliko **Crna Gora** obavijesti Komisiju, koja postupa u ime Evropske unije, da neće završiti svoje unutrašnje procedure neophodne za stupanje na snagu ovog sporazuma, ovaj sporazum prestaje da se privremeno primjenjuje na dan kada Komisija primi ovo obavještenje, što će predstavljati datum prestanka za potrebe ovog sporazuma.
5. Evropska unija može suspendovati primjenu ovog sporazuma u slučaju neplaćanja finansijskog ili operativnog doprinosa koji Crnoj Gori dospijeva za plaćanje, u skladu sa stavom 3 tačke II Aneksa I.

O suspenziji primjene ovog sporazuma Evropska komisija će obavijestiti Crnu Goru zvaničnim pismom obavještenja koje će stupiti na snagu 15 dana nakon što Crna Gora primi ovo obavještenje.

U slučaju obustave primjene ovog sporazuma, pravna lica osnovana u Crnoj Gori neće imati pravo da učestvuju u postupcima dodjele koji još nisu okončani kada suspenzija stupi na snagu. Postupak dodjele smatra se završenim kada su preuzete zakonske obaveze kao rezultat tog postupka.

Suspenzija ne utiče na pravne obaveze preuzete sa pravnim licima osnovanim u Crnoj Gori prije stupanja na snagu suspenzije. Ovaj sporazum će nastaviti da se primjenjuje na takve pravne obaveze.

Evropska unija će odmah obavijestiti Crnu Goru kada primi (cijeli) iznos dugovanog finansijskog doprinosa. Suspenzija će biti ukinuta sa trenutnim dejstvom nakon ovog obavještenja.

Od dana ukidanja suspenzije, pravna lica Crne Gore će ponovo biti kvalifikovana u postupcima dodjele koji su pokrenuti nakon ovog datuma i u postupcima dodjele koji su pokrenuti prije ovog datuma, za koje nisu istekli rokovi za podnošenje prijava.

6. Svaka strana može da raskine ovaj sporazum u bilo kom trenutku pismenim obavještenjem o namjeri da ga raskine. Raskid stupa na snagu tri kalendarska mjeseca od datuma kada pismeno obavještenje stigne primaocu. Datum na koji raskid stupa na snagu predstavljaće datum raskida u smislu ovog sporazuma.
7. Kada ovaj sporazum prestane da se privremeno primjenjuje u skladu sa stavom 4 ovog člana, ili bude raskinut u skladu sa stavom 6 ovog člana, strane su saglasne da:
  - (a) projekti i akcije u vezi sa kojima su preuzete pravne obaveze tokom privremene primjene i/ili nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, a prije nego što ovaj sporazum prestane da važi ili bude raskinut, nastavljaju se do njihovog završetka pod uslovima propisanim u ovom sporazumu;
  - (b) godišnji finansijski doprinos za godinu N, tokom koje ovaj sporazum prestaje da se primjenjuje privremeno, ili je raskinut, biće plaćen u potpunosti, u skladu sa članom 3.

Strane će uzajamnom saglasnošću riješiti sve druge posljedice raskida, ili prestanka privremene primjene ovog sporazuma.

8. Ovaj sporazum se može izmijeniti samo u pisanoj formi uz zajedničku saglasnost strana. Stupanje na snagu izmjena i dopuna će se odvijati po istoj proceduri koja se primjenjuje za stupanje na snagu ovog sporazuma.
9. Aneksi na ovaj sporazum čine njegov sastavni dio.

Ovaj sporazum će biti sačinjen u duplikatu, na engleskom i crnogorskom jeziku, pri čemu je svaki tekst jednako vjerodostojan. U slučaju bilo kakvog odstupanja u tumačenju, tekst na engleskom jeziku će imati prednost.

Zaključeno u ....., ovog ..... dana,..... godine ....

ZA EVROPSKU UNIJU

ZA CRNU GORU

---

*ANEKS I: Pravila koja regulišu finansijski doprinos **Crne Gore** Programu Digitalna Evropa (2021-2027)*

*ANEKS II: Nepotpuna lista ekvivalentnih programa, projekata i akcija **Crne Gore***

ANEKS III: Dobro finansijsko upravljanje

Aneks I

Pravila koja regulišu finansijski doprinos Crne Gore Programu Digitalna Evropa (2021-2027)

I. Obračun finansijskog doprinosa Crne Gore

1. Finansijski doprinos Crne Gore programu Digitalna Evropa utvrđuje se na godišnjem nivou srazmjerno i pored iznosa koji je svake godine dostupan u budžetu Unije za izdvajanja za obaveze potrebne za upravljanje, izvršenje i rad program Digitalna Evropa.
2. Naknada za učešće iz člana 3 (7) ovog sporazuma će se postepeno povećavati na sljedeći način:
  - 2023: 1.5%;
  - 2024: 2%;
  - 2025: 2.5%;
  - 2026: 3%;
  - 2027: 4%.
3. U skladu sa članom 3 (5) ovog sporazuma, početni operativni doprinos, koji će Crna Gora platiti za svoje učešće u programu Digitalna Evropa, biće izračunat za odgovarajuće finansijske godine primjenom prilagođavanja ključa doprinosa.

Prilagođavanje ključa doprinosa biće:

Prilagođeni ključ doprinosa=Ključ doprinosa x koeficijent

Koeficijent koji se koristi za gornji obračun za prilagođavanje ključa doprinosa biće 0,5.

II. Uplata finansijskog doprinosa Crne Gore i uplata izvršenih korekcija operativnog doprinosa Crne Gore

1. Komisija će Crnoj Gori, u najkraćem mogućem roku, a najkasnije prilikom raspisivanja prvog poziva za sredstava za finansijsku godinu, dostaviti sljedeće informacije:
  - a. iznose aproprijacija za preuzimanje obaveza u budžetu Unije, koji su definitivno usvojeni za predmetnu godinu za budžetske linije koje pokrivaju učešće Crne Gore u programu Digitalna Evropa;
  - b. iznos naknade za učešće iz člana 3 (7) ovog sporazuma;

Na osnovu svog nacrta budžeta, Komisija će dati procjenu informacija za narednu godinu prema tačkama (a) i (b) što je prije moguće, a najkasnije do 1. septembra fiskalne godine.

2. Komisija će, najkasnije u junu svake finansijske godine, objaviti poziv za sredstva Crnoj Gori u skladu sa njenim doprinosom prema ovom sporazumu.

Pozivom za sredstva će biti predviđena uplata doprinosa Crne Gore najkasnije u roku od 60 dana od dana raspisivanja poziva.

3. Crna Gora će svoj finansijski doprinos po ovom sporazumu platiti u skladu sa tačkom (II) ovog Aneksa. U slučaju izostanka plaćanja od strane Crne Gore do roka dospjeća, Komisija će poslati službeno pismo opomene.

Svako kašnjenje uplate finansijskog doprinosa dovodi do obračunavanja zatezne kamate Crnoj Gori na preostali iznos od dana dospjeća.

Kamatna stopa na iznose potraživanja nenaplaćenih danom dospjeća, biće stopa koju primjenjuje Evropska centralna banka na svoje glavne operacije refinansiranja, kako je objavljeno u seriji C Službenog lista Evropske unije, na snazi prvog kalendarskog dana mjeseca u koji pada rok dospjeća, uvećana za tri i po procentna poena.

U slučaju da je kašnjenje uplate doprinosa takvo da može značajno da ugrozi sprovođenje i upravljanje programom Digitalna Evropa, Komisija će obustaviti učešće Crne Gore u programu Digitalna Evropa, nakon izostanka uplate 20 radnih dana nakon zvaničnog pisma opomene, ne dovodeći u pitanje obaveze Unije prema već zaključenim sporazumima o grantu i/ili ugovorima koji se odnose na sprovođenje indirektnih aktivnosti za koje je Crna Gora izabrana.

ANEKS II

Spisak ekvivalentnih programa, projekata i akcija Crne Gore

Programima, projektima, akcijama i aktivnostima ekvivalentnim programu Digitalna Evropa u Crnoj Gori, smatraće se sljedeća nepotpuna lista:

- Program za unapređenje konkurentnosti privrede – Programska linija za podršku digitalizaciji

Aneks III

Dobro finansijsko upravljanje

Odjeljak 1. Zaštita finansijskih interesa i oporavak

Član 1

Pregledi i revizije

1. Evropska unija ima pravo da sprovodi, u skladu sa važećim aktima jedne ili više institucija ili tijela Unije i kako je predviđeno relevantnim sporazumima i/ili ugovorima, tehničke, naučne, finansijske ili druge vrste provjera i revizija, u prostorijama bilo kog fizičkog lica sa prebivalištem, ili bilo kog pravnog lica sa sjedištem u Crnoj Gori, a koje dobija sredstva Evropske unije, kao i bilo koje treće strane uključene u implementaciju fondova Unije sa prebivalištem, ili sjedištem u Crnoj Gori. Takve provjere i revizije mogu vršiti predstavnici institucija i tijela Evropske unije, posebno Evropske komisije i Evropskog revizorskog suda, ili druga lica ovlašćena od strane Evropske komisije.

2. Predstavnici institucija i tijela Evropske unije, posebno Evropske komisije i Evropskog revizorskog suda, i druga lica ovlašćena od strane Evropske komisije, imaće odgovarajući pristup prostorijama, radovima i dokumentima (i elektronskim i papirnim verzijama) i svim informacijama potrebnim za obavljanje takvih revizija, uključujući i pravo na dobijanje fizičke/elektronske kopije i izvoda iz bilo kog dokumenta, ili sadržaja bilo kog medija podataka, koji je u posjedu revidiranog fizičkog ili pravnog lica, ili revidirane treće strane.

3. Crna Gora neće sprečavati niti stvarati bilo kakvu posebnu prepreku za pravo ulaska u Crnu Goru i pristup prostorijama agentima i drugim licima iz stava 2 po osnovu vršenja njihovih dužnosti iz ovog člana.

4. Provjere i revizije mogu se vršiti i nakon suspenzije primjene ovog sporazuma, u skladu sa članom 6 (5), prestanka privremene primjene ili njegovog prestanka, pod uslovima utvrđenim u važećim aktima jedne ili više evropskih institucija, ili tijela Unije i kako je predviđeno u relevantnim sporazumima i/ili ugovorima, u vezi sa bilo kojom zakonskom obavezom

spvođenja budžeta Evropske unije, koju je preuzela Evropska unija, prije datuma stupanja na snagu obustave primjene ovog sporazuma u skladu sa članom 6 (5), prestanka privremene primjene ili raskida ovog sporazuma.

Član 2

Borba protiv nepravilnosti, prevara i drugih krivičnih djela, koja utiču na finansijske interese Unije

1. Evropska komisija i Evropska kancelarija za borbu protiv prevara (OLAF) ovlašćeni su da sprovode administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na licu mjesta, na teritoriji Crne Gore. Ove istrage će se sprovoditi u skladu sa odredbama i uslovima utvrđenim važećim aktima jedne ili više institucija Unije.

2. Nadležni crnogorski organi izvještavaće Evropsku komisiju ili OLAF u razumnom roku o svakoj činjenici, ili sumnji koja je uočena, u vezi sa nepravilnostima, prevarom ili drugim nezakonitim aktivnostima koje utiču na finansijske interese Unije

3. Provjere i inspekcije na licu mjesta mogu se vršiti u prostorijama bilo kog fizičkog lica sa prebivalištem ili pravnog lica osnovanog u Crnoj Gori i primaoca sredstava Unije, kao i bilo kojeg trećeg lica uključenog u realizaciju sredstava Unije koje ima prebivalište ili je osnovano u Crnoj Gori.

4. Provjere i inspekcije na licu mjesta priprema i sprovodi Evropska komisija ili OLAF u bliskoj saradnji sa nadležnim crnogorskim organom, određenog od strane Vlade Crne Gore. Imenovani organ će biti obaviješten u razumnom roku unaprijed o predmetu, svrsi i pravnom osnovu provjera i inspekcija, kako bi mogao da pruži pomoć. U tom cilju, službena lica nadležnih organa Crne Gore mogu učestvovati u provjerama i inspekcijama na licu mjesta.

5. Na zahtjev crnogorskih vlasti, provjere i inspekcije na licu mjesta mogu se obavljati zajedno sa Evropskom komisijom ili OLAF-om.

6. Predstavnici Komisije i osoblje OLAF-a imaće pristup svim informacijama i dokumentaciji, uključujući kompjuterske podatke, o dotičnim operacijama, koji su potrebni za pravilno sprovođenje provjera i inspekcija na licu mjesta. Oni mogu, konkretno, kopirati relevantne dokumente.

7. Kada lice, subjekat ili druga treća strana odbija kontrolu ili inspekciju na licu mjesta, crnogorski organi, postupajući u skladu sa nacionalnim pravilima i propisima, pomoći će Evropskoj komisiji ili OLAF-u, kako bi im obezbijedili da mogu obavljati svoju dužnost u vršenju kontrole ili inspekcije na licu mjesta. Ova pomoć će uključivati preduzimanje odgovarajućih mjera predostrožnosti propisanih nacionalnim zakonom, posebno u cilju zaštite dokaza.

8. Evropska komisija ili OLAF će izvijestiti crnogorske vlasti o rezultatima takvih provjera i inspekcija. Konkretno, Evropska komisija ili OLAF će u najkraćem mogućem roku prijaviti nadležnom crnogorskom organu svaku činjenicu ili sumnju u vezi sa nepravilnostima koje su uočili tokom provjere ili inspekcije na licu mjesta.

9. Ne dovodeći u pitanje primjenu crnogorskog krivičnog prava, Evropska komisija može izreći administrativne mjere i kazne pravnim ili fizičkim licima iz Crne Gore, koja učestvuju u realizaciji programa ili aktivnostima u skladu sa zakonodavstvom Evropske unije.

10. U svrhu pravilnog sprovođenja ovog člana, Evropska komisija ili OLAF i nadležni organi Crne Gore će redovno razmjenjivati informacije i, na zahtjev jedne od strana ovog sporazuma, međusobno se konsultovati.

11. U cilju olakšavanja efikasne saradnje i razmjene informacija sa OLAF-om, Crna Gora će odrediti kontakt tačku

12. Informacije koje se razmjenjuju između Evropske komisije ili OLAF-a i nadležnih organa Crne Gore odvijaće se uz dužno poštovanje zahtjeva povjerljivosti. Lični podaci uključeni u razmjenu informacija biće zaštićeni u skladu sa važećim pravilima.

13. Crnogorske vlasti će saradivati sa Evropskim javnim tužilaštvom, kako bi im se obezbijedili uslovi za obavljanje dužnosti istrage, krivičnog gonjenja i privođenja pravdi počinitelaca i saučesnika krivičnih djela, koja utiču na finansijske interese Evropske unije, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

Član 3

Povrat i izvršenje

1. Odluke donesene od strane Evropske komisije, kojima se nameće novčana obaveza pravnim ili fizičkim licima koja nisu države, u vezi sa potraživanjima koja proizilaze iz programa Digitalna Evropa, biće izvršne u Crnoj Gori. Naredba o izvršenju prilaže se rješenju, bez ikakve druge formalnosti, osim provjere vjerodostojnosti rješenja od strane državnog organa, koji je za ovu svrhu odredila Vlada Crne Gore. Vlada Crne Gore obavještava Komisiju i Sud pravde Evropske unije o svom imenovanom nacionalnom organu. U skladu sa članom 4 ovog Aneksa, Evropska komisija ima pravo da o takvim pravosnažnim odlukama direktno obavijesti lica sa prebivalištem i pravna lica osnovana u Crnoj Gori. Izvršenje će se odvijati u skladu sa crnogorskim zakonom i pravilima postupanja.

2. Presude i nalozi Suda pravde Evropske unije, donijete po osnovu arbitražne klauzule sadržane u ugovoru ili sporazumu u vezi sa programima, aktivnostima, akcijama ili projektima Unije, izvršne su u Crnoj Gori na isti način kao i odluke Evropske komisije, iz stava 1.

3. Za preispitivanje zakonitosti odluke Komisije iz stava 1 i za obustavljanje njenog izvršenja nadležan je Sud pravde Evropske unije. Međutim, za pritužbe na način izvršenja sprovođenja iste, nadležni su sudovi Crne Gore.

Član 4

Komunikacije i razmjena informacija

Institucije i tijela Evropske unije uključene u implementaciju Programa Digitalna Evropa, ili u kontrolu nad tim programom, imaju pravo da komuniciraju direktno, kao i putem sistema elektronske razmjene, sa svakim fizičkim licem sa prebivalištem, ili pravnim licem osnovanim u Crnoj Gori, koje prima sredstva iz fondova Unije, kao i bilo kojom trećom stranom uključenom u implementaciju fondova Unije sa prebivalištem ili osnovanom u Crnoj Gori. Takva lica, entiteti i strane mogu direktno institucijama i tijelima Evropske unije dostaviti sve relevantne informacije i dokumentaciju koju su obavezni da dostave na osnovu zakonodavstva Evropske unije koje se primjenjuje na program Unije i ugovore ili sporazume zaključene u cilju sprovođenja tog programa.